

Polská Sahara na břehu Baltického moře

Že je Polsko naším nejbližším severním sousedem, se kterým nás pojí jak historické vazby, tak i podobný jazyk, se učí již děti ve škole. Mnoho povědomosti o krásách rozlehlé a zároveň rozmanité polské krajiny, táhnoucí se od horských hřebenů Krkonoš či Tater až k pobřeží Baltu však u nás lidé bohužel nemají. Pokud jde o publikace, turistické průvodce či mapy, lze sehnat spíše vše o Alpách, Baleárách či Tibetu, avšak turistických informací třeba o polských národních parcích je jako šafránu. A přitom tyto přírodní parky, kterých je v Polsku asi dvaadvacet, mají turistům i milovníkům krásné a zajímavé přírody co nabídnout. Tento informační deficit pomáhá naštěstí překonat internet, na němž lze při troše zkušeností spoustu zajímavých informací o turisticky zajímavých místech Polska nalézt a vypravit se tam.

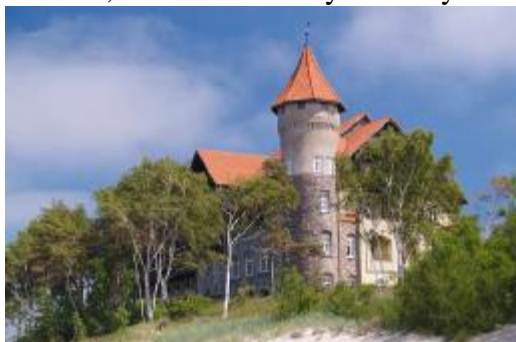
Jedním z velice zajímavých a atraktivních koutů polské přírody je Slowiński Park Narodowy, rozkládající se na centrálním pobřeží Baltu, v délce asi 30 km mezi městy Łeba a Rowy. Následkem činnosti neustálého dorážení mořských vln, nanášejících na břeh množství jemného písku a neutuchajícího severozápadního větru zde postupně vznikla písčná Gardensko – lebská kosa. Ta zapříčinila vytvoření dvou pobřežních jezer – Gardno a Łebsko, které je zároveň největším polským jezerem tohoto typu. Největší zvláštností a atrakcí Slovinského národního parku je území pohyblivých písčných dun, rozkládajících se mezi severním břehem jezera Łebsko a mořem. Na tomto neobvyklém území o rozloze 2480 hektarů, plném písčných vyvýšenin i dolin je možno spatřit mrtvé borovicové lesy, torza zasypaných kmenů, trčících jako mementa z písku i tomuto území charakteristické rostlinstvo. Přesypající se písky vytvářejí různotvaré pahorky v překrásné pouštní krajině, která je v Evropě unikátní a bývá často nazývána polskou Saharou. Krajina dun je neobyčejně proměnlivá; vítr a písek často v průběhu několika hodin vytváří nové reliéfy terénu, duny se nepřetržitě pohybují východním směrem od dvou do dvanácti metrů za rok, ničíc na své cestě vše, co potkají. Důkazem pustošící síly tohoto pískového valu zůstává po jeho přechodu mrtvý les.

Východiskem k prohlídce „polské Sahary“ a zároveň jedním z nejvíce atraktivních míst na polském pobřeží Baltu je sice neveliké, avšak malebné město Łeba, položené mezi jezery Sarbsko a Łebsko. Město je vzdálené asi 110 kilometrů severozápadně od Gdaňsku;

dosažitelné je jednak po železnici a rovněž po 60 kilometrech silnicí č. 214 ze Slupku. Łeba je oblíbeným centrem turistiky i odpočinku, ležícím na pravém břehu stejnojmenné řeky, která v těchto místech ústí do Baltu. Dlouhé písčité pláže, lemující celé pobřeží hned kousek za severním okrajem města, pod vyvýšenou hradbou písčných dun jsou oblíbeným místem rekreace nejen polských a německých turistů.

První písemná zmínka o této rybářské osadě, položené původně na levém břehu řeky Łeby, pocházejí z roku 1282, kdy osada náležela k majetku některého z představitelů rodu Świeców, kteří si na přelomu XIII. a XIV. století upevnili v této části Pomořanska moc. Roku 1309 Łebu, jakož i celé Gdaňské Pomořansko ovládli křižáci, kteří vládu nad ústím Łeby ztratili definitivně až po třicetileté válce. Roku 1466 bylo město z rozhodnutí Toruňského traktátu připojeno k Polsku, ale po několika stech letech přešlo do léna západopomořanských knížat. V letech 1558 – 70 byla Łeba z důvodu zničení, vyvolaného častými přesuny písečných dun přenesena na pravý břeh řeky, kde se nachází doposud. Na základě Welsko-bydhošťských traktátů je roku 1657 země Leborská dána do léna Braniborů. V druhé polovině XIX. století je v Łebě postaven nevelký obchodní přístav, sloužící hlavně místnímu obyvatelstvu. Po zajištění železničního i silničního spojení s Leborkem se Łeba stává známým přímořským lázeňským střediskem, které je roku 1945 válkou téměř nezničeno vráceno Polsku. Již koncem června, kdy Łebu navštěvujeme, se tu začíná vše připravovat na čilý turistický ruch, který naplno propuká během letních měsíců. Četné penziony, vily i výborně vybavené kempy nabízejí ubytování snad na každém kroku. Dopředu využíváme internetové nabídky, díky nimž máme zajištěnu velice dobře vybavenou, novotou vonící dřevěnou chatu v Intercampu 84, ležícím na západním okraji města, kousek za mostem na levém břehu Łeby. Příjemná atmosféra tohoto přímořského města zve k procházce uliček s historickými kašubskými rybářskými domky z červených cihel, kavárničkami, nesčetnými stánky a obchůdky se suvenýry, jimž vévodí zejména výrobky z jantaru. Vůně právě upečených vaflí, linoucí se do ulice z některé z cukráren nás sotva nechá jen tak projít kolem a neochutnat tuto dobrotu, ochucenou různými druhy ovoce.

Nejstarší historickou stavbou ve městě je rybářský kostel z roku 1683, stojící na vyvýšenině v jihovýchodní části města v místě, kde byla po přenesení města na pravý břeh řeky postavena roku 1590 kaplička. Ta sloužila obyvatelům téměř 100 let až do požáru v roce 1682, po němž byl v místě vybudován kostel. K němu se při procházce městečkem vydáme z Placu Dworcového naproti vlakovému nádraží, kde jsou i zastávky autobusových spojů do Slupsku a Leborku. Druhá ulice vpravo nese název Kościelna a právě ona nás dovede k vyvýšenině s tímto historickým kostelem.

Kousek za ním vede ulice Tadeusza Kościuszki, která je hlavní městskou tepnou, jež nás dovede vlevo do centra města. Specifickou atmosféru tohoto přímořského lázeňského města

doplňují mezi novější zástavbou nízké červené cihlové domky s dlouhými strmými střechami a vraty do dvora, pocházející z konce 19. století, připomínající typické kaszubské rybářské domy. Kolem spousty obchůdků s módními doplňky i výrobky z jantaru, jehož výskyt na zdejším pobřeží je známý, se dostáváme k mostu přes kanál Chelst. Po levé straně kanálu se nachází několik rybářských restaurací, v nichž lze za rozumnou cenu ochutnat všelijaké druhy mořských ryb, jejichž polské názvy nám povětšinou mnoho neřeknou, avšak chutnají výtečně. Atmosféru nábřeží s kroužícími racky na obloze doplňují zakotvené repliky historických lodí, z nichž některé slouží i jako restaurace a tak se z nich line vůně smažených ryb. Nábřežím kolem kanálu se dostaneme k řece Łebě, jež nás kolem jachetního přístavu přivede ke svému ústí na pobřeží Baltu.

Přírodní písčité pláže, které se táhnou mnoho kilometrů z obou stran, jsou v letních měsících obleženy rekreanty; i když Baltické moře nedosahuje teploty jižních moří, koupání je tu příjemné. Vpravo odtud stojí ve svahu nad pláží luxusní hotel Neptun, přestavěný ze zámečku z přelomu 19. -20. století, z jehož terasy se otvírají hezké pohledy na pobřeží. Kousek odtud leží v lesích ukrytá Bílá duna (Biala Wydma), kterou využívají lidé, toužící po klidné relaxaci s opalováním. Pokud byste měli pocit, že jemného žlutého písku není nikdy dost, doporučuji navštívit Slowiński Park Narodowy, jehož rozlehlé písečné duny vyčnívají nad pobřežím západně od Łeby. Červeně značená turistická trasa vychází od vlakového nádraží v Łebě přes most přes řeku a ulicí Turystyczna, na níž se kromě kempů „Rafael“ a „Intercamp 84“ nachází několik penzionů, restaurací i půjčovna jízdních kol, pokračuje vlevo k lesní křižovatce s informační tabulí národního parku.

Ze severu od pláží sem přichází i zelená značka, pokračující společně s červenou do Rabky. Po třech kilometrech poměrně nezáživné chůze musíme konstatovat, že není rozhodně od věci si cestu z Ľeby usnadnit motorovým vláčkem či koňským potahem, kterým se musíme neustále na cestě vyhýbat. Jsme ve staré rybářské osadě Rabka na břehu Lebského jezera, v níž se kromě placeného vstupu do Slowiňského Parku Narodowego nachází i menší přírodovědné muzeum a přístavní molo vyhlídkových lodí, s nimiž si lze zkrátit cestu ke vchodu Wyrzutnia Rakiet – německé raketové základny z roku 1943, ležící asi 2,5 km odtud. Červená a zelená značka společně procházejí cestou mokřadními lesy kolem severního břehu Lebského jezera, až ke vchodu v písčných dunách borového lesa ukryté raketové základny, v níž se vyráběly obávané německé rakety V-1 a

V-2, kterými němečtí fašisté ostřelovali Londýn. V rámci prohlídky této kdysi velmi utajené vojenské základny, kvůli níž zahynuly spousty lidí, je možné si udělat ucelenější představu o celém okolí z dřevěné vyhlídkové věže v areálu.

Po dvou kilometrech přicházíme k okraji pohyblivých dun (Wydmy ruchome), kde se cesta definitivně ztrácí pod pískem. Nad okrajem pomalu odumírajícího lesa se vzpíná mohutný val jemného žlutého písku, který na své pomalé, avšak neúprosné pouti zasypává vše, co mu stojí v cestě.

Značeným průchodem se vyšplháme do horní části rozlehlé „písečné pouště“, z níž vyčnívá hřeben nejvyšší duny – Wydma Lacka, vysoké 42 metrů, nazývané též Lacka Góra. Tato masivní duna nese název podle vesničky Laczki, zasypané čelem písečné masy v 18. století a doposavad pod masami písku pochované. Z hřebene duny se naskýtají nádherné krajinné pohledy na okolní pouštní krajinu plnou písečných dun rozličných tvarů i zbarvení, které se mění v závislosti na denní době.

Torza mrtvých stromů, které svůj boj s pískem prohrály, naznačují, že v místech, kde se nyní rozprostírají rozlehlé písečné pláně stával kdysi les. Neexistuje zde nic, co by jemná zrníčka světlého písku, která vítr neustále pohání dál, v jejich postupu zastavilo. Průchod turistickým koridorem skrz tuto pro nás středoevropany bizarní „Polskou Saharu“ je vyznačen tyčovým značením, jež nás přivede na rozlehlou, jak jinak než písečnou pláž. Zde se turistické značení rozchází; zatímco červená značka pokračuje vlevo západním směrem zhruba 10 km po pláži, aby se pak stočila k jihu a přešla přes dunu Wydma Czolpińska do vesnice Czolpino, zelená značka směřuje vpravo 8 km po pobřeží do Łeby.

Je tu však možnost si po půldruhém kilometru cestu zkrátit průchodem v pobřežním valu, od něhož vychází černá značka, vedoucí asi 500 metrů lesem ke vchodu raketové základny. Část zpáteční cesty absolvujeme výletní lodí po Lebském jezeře do Rabky, kde po degustaci výtečné rybí polévky a černého karamelového piva využijeme pro změnu služeb motorového vláčku zpět do Łeby.

Zajímavým výletem je i návštěva mořského majáku Stilo (Latarnia Stilo), vzdáleného zhruba 14 km severovýchodně od Leby. Tento maják, smontovaný z ocelových segmentů na základech z betonu a mramoru byl dokončen v roce 1906 a je vysoký 75 metrů. K náramné panoramatické vyhlídce na pobřeží Baltu nás čeká už jen vystoupat jeho točité schodiště.

PRAKTICKÉ INFORMACE

Doporučená mapa : **MAPA TURYSTYCZNA**
LEBA, USTKA, ROWY, SLUPSK,LEBORK-
SLOWIŃSKI PARK NARODOWY **1 : 100 000,**
Vydavatelství FOTKART Warszawa

Ubytování Leba : **Intercamp 84, ul. Turystyczna 10**
tel.059 – 866-22-30
chata (2 ložnice,kuchyně,sociální zař.jídelna) 150,-Zl/den

Camping Rafael, ul. Turystyczna 10
Tel. +480 -605-42-42-29
e-mail: campingrafael@campingrafael.pl

Internet : **www.leba.pl**
www.leba-kurort.pl
www.camping.leba.pl
www.ostoja-leba.org

Slowiński Park Narodowy **přístupný od 1.5. – 30.9. 8.00 – 20.00 hodin**
vstupné dospělí – 4,- Zl, děti 2,- Zl

Wyrzutnia Rakiet – vstupné 6,-Zl
plavba lodí Rabka – Wyrzutnia Rakiet - 6,- Zl
motorový vláček Rabka – Leba 3,- Zl

Vyšlo v magazínu SKY 7-8/2006

